

3. Рекомендація CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки : ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи 17 листопада 2010 р. на 1098 засіданні заступників міністрів [Електронний ресурс] // Центр суддівський студій. – 2013. – Режим доступу: <http://www.judges.org.ua/d15.htm>

4. Deutsches Richtergesetz : Ausfertigungsdatum: 08.09.1961 [Електронний ресурс] // Bundesministeriums der Justiz. – 2013. – Режим доступу : www.juris.de

5. Іванищук А.А. Адміністративно-правове регулювання діяльності судової гілки влади: теорія і практика : монографія / Андрій Анатолійович Іванищук. – Київ : Університет «Україна», 2014. – 356 с.

УДК 342.951

Лазаренко М. В., здобувач кафедри конституційного адміністративного та фінансового права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

Адміністративно-правові відносини у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем

У статті виведено, що адміністративно-правові відносини у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем – це форма соціальної взаємодії публічної адміністрації та об'єктів публічного управління, що виникає на підставі адміністративно-правих норм, які регулюють забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем з метою забезпечення права осіб та безпечний і безперешкодний рух, нормальне функціонування громадянського суспільства і держави, учасники якої мають спеціальні суб'єктивні права і несуть юридичні обов'язки

Ключові слова: автоматизовані системи, адміністративно-правові відносини, безпека дорожнього руху, об'єкт, суб'єкт, учасники дорожнього руху.

В статті виведено, что административно-правовые отношения в сфере обеспечения безопасности дорожного движения с помощью автоматизированных систем - это форма социального взаимодействия публичной администрации и объектов публичного управления, которая возникает на основании административно-правых норм, регулирующих обеспечение безопасности дорожного движения с помощью автоматизированных систем с целью обеспечения права лиц и безопасный и беспрепятственный движение, нормальное функционирование гражданского общества и государства, участники которой имеют специальные субъективные права и несут юридические обязанности.

Ключевые слова: автоматизированные системы, административно-правовые отношения, безопасность дорожного движения, объект, субъект, участники дорожного движения.

The article is devoted to administrative relations in the field of road safety through automated systems. It is a form of social interaction of public administration and objects public facilities. They occur on the basis of administrative rules governing road safety through automated systems. Its aim is to ensure the rights of persons and the safe and unimpeded movement, normal functioning of civil society and the state. Their members have special subjective rights and legal responsibilities are.

Keywords: automated systems, administrator status, safety, traffic public duties, public law, center.

Постановка проблеми. Наявність засобів швидкого пересування, поставлення продовольчих і промислових товарів є невід'ємним елементом сучасного життя. Серед таких засобів провідне місце належить автомобільному транспорту.

Автомобільний парк країни постійно зростає і складає понад 15 млн. одиниць. Посилення інтенсивності руху на автошляхах з особливою гостротою ставить перед суспільством проблему забезпечення його безпеки і, водночас, забезпечення прав усіх учасників дорожнього руху. Це у свою чергу суттєво змінює умови дорожнього руху: збільшується щільність транспортних потоків, зростає інтенсивність і швидкість руху автомобілів, що у сукупності з іншими факторами часто призводить до ДТП.

Щоденно на дорогах країни реєструється від 76 до 187 ДТП, від яких тілесні ушкодження отримують від 55 до 165 осіб. Жодний день не проходить без смерті на дорозі — на місцях ДТП гине від 6 до 28 осіб. Відповідно загальна статистика є гнітючою, щорічно реєструється майже 200 тис. ДТП, кількість загиблих в яких становить близько 5 тис. осіб, а травмується понад 35 тис. осіб, завдаються значні матеріальні збитки фізичним та юридичним особам і державі в цілому [1].

Питання забезпечення безпеки дорожнього руху регулююся поперед всього нормами адміністративного права, забезпечення виконання яких лягає на плечі працівників Державної автомобільної інспекції МВС України. Серед якої вагоме місце належить Центру безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем [2].

Аналіз останніх досліджень. Загальні засади поняття та змісту адміністративно-правових відносин проаналізували у свої працях провідні вчені-адміністративісти В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, В.В. Бевзенко, В.М. Гарашук, В.В. Галушко, П.В. Діхтієвський, Є.В. Додін, Р.А. Калюжний, С.В. Ківалов, Л.В. Коваля, І.Б. Коліушко, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, Т.О. Коломоєць, С.Ф. Константінов О.В. Кузьменко, В.І. Курило, Р.С. Мельник, В.І. Олефір, О.І. Остапенко, С.В. Петков, Ю.І. Римаренко, В.К. Шкарупа та ін.

Окремі аспекти, які так чи інакше стосуються адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що здійснюється за допомогою автоматизованих систем, були предметом дослідження таких учених, як О.В. Берест, Ю.Л. Бриндіков, М.Ю. Веселов, Г.К. Голубєва, Т.О. Гурій, С.М. Гусаров, М.М. Долгополова, В.В. Єгупенко, В.А. Кашканов, М.П. Климчик, Н.І. Кожуховська, В.В. Кондюкова, В.П. Кужель, П.П. Луцок, М.А. Микитюк, В.А. Мисливий, О.Л. Міленін, О.М. Мойсюк, А.М. Подоляка, О.Ю. Салманова, Л.І. Сопільник, М.М. Стецька, Я.І. Хом'як та ін. Однак усі вони розкрили лише окремі аспекти адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що здійснюється за допомогою автоматизованих систем.

Мета статті полягає в тому щоб на основі використання теорії адміністративного права та джерел адміністративного права розкрити зміст адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що здійснюється за допомогою автоматизованих систем.

Виклад основного матеріалу. У суспільстві існують різноманітні відносини між окремими особами та різними об'єднаннями людей. Всі вони до певної міри упорядковані, організовані, значна частина з них регулюється нормами адміністративного права. Головне призначення норм права — бути регулятором суспільних відносин. Регулюючи ті чи інші відносини, воно надає їм правового характеру, правової, юридичної форми. У результаті цього вони й стають правовими. Таким чином, у загальному розумінні правові відносини — це суспільні відносини, врегульовані правом. Вони є наслідком дії права. Але правові відносини з'являються не лише тому, що діють правові норми, а й тому, що певні суспільні відносини об'єктивно потребують правової регламентації, не

можуть нормально розвиватися без неї.

Адміністративно-правові відносини відображають вплив адміністративно-правових норм на поведінку суб'єктів та об'єктів публічного управління, через що між ними виникають сталі правові зв'язки публічно владного характеру. Іншими словами, адміністративно-правова норма містить абстрактну конструкцію адміністративно-правового відношення.

Структура адміністративно-правових відносин характеризується взаємопов'язаністю всіх її складових компонентів, якими є суб'єкти, об'єкти, зміст правовідносин та юридичні факти.

Суб'єкти правовідносин — це учасники адміністративно-правових відносин, які мають суб'єктивні права та юридичні обов'язки й наділені специфічними юридичними властивостями. Іншими словами, до суб'єктів адміністративно-правових відносин належать як суб'єкти публічної адміністрації, так і об'єкти публічного управління [3]. У нашому дослідженні до суб'єктів публічної адміністрації в першу чергу відносяться Центр безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем (ЦБДР та АС) та інші підрозділи ДАІ МВС України.

Функції ЦБДР та АС: здійснює у встановленому законодавством порядку контроль за процесом автоматизації діяльності підрозділів ДАІ, аналізує стан використання новітніх інформаційно-обчислювальних технологій і комплексної автоматизації у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, розробляє пропозиції щодо його покращання та бере участь у їх упровадженні; забезпечує проведення робіт з розроблення та впровадження в практичне використання автоматизованих інформаційно-аналітичних та управлінських комп'ютерних систем за окремими напрямками діяльності ДАІ та її структурних підрозділів на місцях; супроводжує та реалізує заходи з удосконалення і розвитку інформаційно-обчислювальних мереж ДАІ, забезпечує режим інформаційної безпеки, захист центрального серверу ДДАІ МВС від спроб несанкціонованого доступу та протидію витоку інформації з корпоративної мережі; здійснює автоматизований облік даних про зареєстровані, викрадені, заарештовані транспортні засоби та інші дані стосовно автотранспорту, що використовувався в злочинних цілях, у встановленому законодавством порядку; розробляє проекти схем організації дорожнього руху, у тому числі з використанням автоматизованих систем управління ним, та виключно у встановленому законодавством порядку впроваджує їх на окремих ділянках вулично-дорожньої мережі держави, у проблемних зонах та місцях концентрації ДТП; здійснює нагляд за діяльністю підприємств, установ та організацій, що займаються підготовкою, перепідготовкою та підвищенням кваліфікації водіїв колісних транспортних засобів, у тому числі тих, що здійснюють перевезення великогазових, негабаритних та небезпечних вантажів, а також-беруть участь у міжнародному русі, бере участь у перевірках діяльності підрозділів ДАІ з контролю за діяльністю таких установ і організацій та ін. [4]. Іншими суб'єктами адміністративного права є невідні особи, які причіпні до дорожнього руху, водії транспортних засобів, пішоходи, велосипедисти, працівники технічних служб, які розробляють, виробляють, установлюють, експлуатують технічні засоби фіксації дорожнього руху та знімають з них показники.

Об'єкти правовідносин — це те, на що спрямовано інтереси суб'єктів, з приводу чого останні вступають в адміністративно-правові відносини. Між цими елементами існує нерозривний зв'язок. Суб'єкти адміністративно-правових відносин вступають у них з метою задоволення своїх інтересів і потреб, які опосередковують об'єкти адміністративно-правових відносин. Виникнення у суб'єктів взаємних прав і обов'язків

можливе лише на підставі настання певних юридичних умов юридичних фактів, закріплених у гіпотезах адміністративно-правових норм [3].

У нашому випадку суб'єкти адміністративного права вступають у правові відносини заради забезпечення безпеки дорожнього руху не допущення загибелі людей нанесення школи майну учасників дорожнього руху. Для досягнення цієї мети суб'єкти адміністративно-правових відносин здійснюють певні дії, спрямовані на досягнення корисного для них результату.

За загальним правилом об'єктом адміністративно-правових відносин є те матеріальне або нематеріальне благо, на використання чи охорону якого спрямовано суб'єктивні права та юридичні обов'язки учасників адміністративно-правових відносин. Це блага матеріальні або нематеріальні, а також певні дії, заради яких суб'єкти вступають в адміністративно-правові відносини [3].

Об'єктом адміністративно-правових відносин може бути все, що здатне служити здійсненню публічних інтересів. У цій ролі можуть бути права людини і громадянина, право власності й послуги інших осіб. Права людини і громадянина стають об'єктом адміністративного права, оскільки є природними; законодавець через Конституцію України та інші закони їх встановлює та визначає межі, в яких ними можна беззаперечно користуватися. У такий спосіб об'єктами адміністративного права стає вся гама прав, визначених у розділі першому та другому Конституції України.

Зокрема це право людини на життя, здоров'я, честь, гідність, особисту недоторканність, свободу пересування, свободу слова, зібрань, право особисто та разом з іншими володіти, користуватись і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї творчої інтелектуальної діяльності, право займатися підприємницької діяльністю [3].

Об'єктами адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем поділяються на: нематеріальні особисті блага людини — це життя і здоров'я учасників дорожнього руху, свобода їх пересування; матеріальні — предмети матеріального світу, створені людиною, у нашому випадку це різноманітні автоматизованих системи за допомогою яких здійснюється забезпечення безпеки дорожнього руху; офіційні документи — це дипломи та сертифікати на автоматизованих системи за допомогою яких здійснюється забезпечення безпеки дорожнього руху; продукти інтелектуальної творчості — це наукові винаходи і раціоналізаторські пропозиції, корисні моделі автоматизованих системи за допомогою яких здійснюється забезпечення безпеки дорожнього руху; дії суб'єктів адміністративно-правових відносин, коли суб'єкт чи об'єкт публічного управління має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання певних дій, наприклад, наряд водії мають право перевіряти сертифікати автоматизованих системи за допомогою, за допомогою яких було здійснено фіксування порушень ПДР, а суб'єкти владних повноважень мають право через такі системи фіксувати порушення ПДР та передавати їх на розгляд суду.

Таким чином, об'єктами адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем є різноманітні нематеріальні (життя і здоров'я учасників дорожнього руху і свобода їх пересування) та матеріальні (різноманітні автоматизованих системи за допомогою яких здійснюється забезпечення безпеки дорожнього руху та ін.) блага, які становлять публічну цінність, і діяння суб'єктів та об'єктів публічного управління, пов'язані з розробкою, виготовленням, сертифікацією, експлуатацією, використанням автоматизованих системи за допомогою яких здійснюється забезпечення безпеки дорожнього руху та дії пов'язані із фіксуванням

ними порушень ПДР, їх оскарження та передачі в суд для прийняття рішення.

Крім суб'єктів та об'єктів до складу адміністративно-правових відносин входять їх юридичні обов'язки та суб'єктивні права (останні у значенні правоможностей суб'єктів). В юридичній літературі це отримало назву «зміст адміністративно-правових відносин» [3].

Зміст адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем — це сукупність суб'єктивних публічних прав (публічних правоможностей) та юридичних обов'язків суб'єктів адміністративного права, коли кожному суб'єктивному праву публічної адміністрації, цих відносин відповідає (кореспондується) юридичний обов'язок учасників дорожнього руху, і навпаки.

Фактичний зміст адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем — це фактичні соціальні, економічні, культурні, політичні та інші відносини, які отримали через опосередкування адміністративно-правових норм свою юридичну форму. Вони зберегли фактичний зміст, але завдяки адміністративно-правовим нормам набули нових якостей. Юридичний зміст адміністративно-правових відносин — це взаємозв'язок зафіксованих в адміністративному праві суб'єктивних прав та юридичних обов'язків учасників адміністративно-правових відносин. Кожному суб'єктивному праву, зафіксованому в адміністративно-правовій нормі права, відповідає певний юридичний обов'язок, і навпаки. Суб'єктивне право — це передбачені для уповноваженої особи вид і міра можливої або дозволеної поведінки, забезпечені відповідними юридичними обов'язками інших (зобов'язаних) осіб [3].

Публічне суб'єктивне право у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем — складне явище, що включає в себе низку таких повноважень: право невластних осіб вимагати від публічної адміністрації здійснення юридичних дій, спрямованих на забезпечення за допомогою автоматизованих систем безпечного і безперешкодного руху транспортних засобів; право учасників дорожнього руху вимагати суб'єктів публічної адміністрації вжиття заходів адміністративного реагування до порушників ПДР; право публічної адміністрації увести в дію апарат примусу держави проти порушників ПДР, зареєстрованих за допомогою автоматизованих систем.

Юридичний обов'язок — це передбачені для зобов'язаної особи та забезпечені можливістю державного примусу вид і міра необхідної поведінки, які потрібно виконувати в інтересах уповноваженої особи, що має відповідні публічні суб'єктивні права [3].

Юридичний обов'язок у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем налічує чотири основні компоненти: 1) необхідність здійснювати певні дії чи утримуватися від них? наприклад, водії транспортних засобів зобов'язані дотримуватися правил дорожнього руху) [5]; 2) необхідність відреагувати на законні вимоги уповноваженого суб'єкта, наприклад, працівники дорожньої служби зобов'язані усунути недоліки у роботі автоматизованих систем вичавлені працівниками ДПС ДАІ. 3) необхідність нести відповідальність за невиконання цих вимог наприклад, водій порушення ПДР, якого були зафіксовані за допомогою автоматизованих систем та не оскаржені в суді має сплатити штраф; 4) обов'язок не перешкоджати уповноваженому суб'єкту користуватися тим благом, наприклад, працівники ДПС ДАІ не мають право зупиняти транспортний засіб, протиправні дії якого вже зафіксовані за допомогою автоматизованих систем, якщо водій своїми діями більше не загрожує життю і здоров'ю інших учасників дорожнього руху.

Юридичний факт — це конкретна життєва обставина, з якою норма адміністративного права пов'язує виникнення, зміну або припинення адміністративно-правових відносин.

Головне призначення юридичних фактів у процесі адміністративно-правового регулювання – юридично забезпечити виникнення, зміну чи припинення адміністративно-правових відносин. Юридичні факти забезпечують перехід від загальної моделі поведінки, закріпленої в адміністративно-правовій нормі, до конкретних адміністративно-правових відносин.

Юридичні факти в кількісному та якісному розумінні становлять собою складне явище, й тому наукова їх класифікація має не лише теоретичне, але й практичне значення зокрема для сфери адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що здійснюється за допомогою автоматизованих систем. За визначеними критеріями вони можуть бути відповідною мірою класифіковані [3].

За відношенням до волі суб'єкта правовідносин це: 1) події, настання яких як юридичних фактів не залежать від волі суб'єктів адміністративного права, наприклад, вихід із ладу автоматизованих систем забезпечення безпеки дорожнього руху в умовах стихійного лиша (бурелом, повінь тощо); 2) діяння, що поділяються на: а) дії, вольові акти поведінки людей, які мають свідомо-вольовий характер, наприклад водії транспортного засобу свідомо перевищує максимально визначену ПДР швидкість; б) бездіяльність – пасивна поведінка суб'єктів адміністративного права, наприклад інженер дорожньої служби не вживає передбачених законодавством заходів щодо становлення на аварійному перехресті засобів автоматизованих систем забезпечення безпеки дорожнього руху;

Дії поділяються на правомірні, що здійснюються в межах адміністративно-правових норм, і протиправні, що здійснюються з порушенням адміністративно-правових норм. Правомірні дії поділяються на юридичні акти та юридичні вчинки. Юридичні акти мають індивідуальний характер і породжують конкретні адміністративно-правові відносини, наприклад, за розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2010 р. № 933 громадянин Д. був призначений головою Укравтодору [6].

Юридичні вчинки – це дії, що безпосередньо не переслідують юридичної мети, але все одно породжують адміністративно-правові наслідки наприклад, монтажу та задача в експлуатацію автоматизованих систем забезпечення безпеки дорожнього руху на перехресті породжує адміністративно-правові відносини щодо запровадження технічної фіксації порушень ПДР.

Неправомірні дії – це правопорушення, проступки, що тягнуть за собою застосування заходів примусового впливу. До неправомірних дій належать правопорушення, зокрема адміністративні правопорушення за недотримання ПДР зафіксованих в автоматичному режимі.

Висновок. Отже, адміністративно-правові відносини у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем – це форма соціальної взаємодії публічної адміністрації (в першу чергу посадових осіб і підрозділів ДАІ МВС України) та об'єктів публічного управління (в першу чергу учасників дорожнього руху), що виникає на підставі адміністративно-правих норм, які регулюють забезпечення безпеки дорожнього руху за допомогою автоматизованих систем з метою забезпечення прав осіб та безпечний і безперешкодний рух, нормальне функціонування громадянського суспільства і держави, учасники якої мають спеціальні суб'єктивні права і несуть юридичні обов'язки.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Граділь А.О. Адміністративно-правові засади оформлення дорожньо-транспортних пригод : автореф. ... кан. юрид. наук : спец. 12.00.07 / А.О. Граділь. – Запоріжжя, 2012. – 18 с.
2. Центр безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем : [Електронний ресурс] // Департамент

ДАІ МВС України. — 2013. — Режим доступу : <http://www.sai.gov.ua/ua/people.htm>.

3. Адміністративне право України : [навчальний посібник] : [у 2-х томах] / [Галуцько В.В., Олещук В.І., Пихтін М.П. та ін] ; за заг. ред. В.В. Галуцька. — Херсон 2011. — Т. 1 : Загальне адміністративне право. — 320 с.

4. Лазаренко М. В. Адміністративно-правовий статус центру безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем / М.В. Лазаренко // Інформація і Право. — № 3 Ч.2. — 2013. — С. 40-44.

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. № 1306 «Про Правила дорожнього руху» : за станом на 6 квітня 2013 р. // Офіційний вісник України від 26.10.2001, № 41, стор. 35, стаття 1852.

6. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2010 р. № 933-р «Про призначення Доброхода С. О. головою Державної адміністрації автомобільного транспорту» : [Електронний ресурс] // Міністерство інфраструктури України. — 2013. — Режим доступу : http://www.mtu.gov.ua/uk/resolution_kmu/17232.html

УДК 347.734

Оксін В. Ю., здобувач кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

Межі адміністративно-правового регулювання банківської системи

У статті виявлено, що напрямками адміністративно-правового регулювання банківської системи є державна реєстрація банків, ліцензування банківської діяльності; банківський нагляд, забезпечення банківської таємниці, регулювання валютних операцій, запобігання легалізації грошей, набутих злочинним шляхом, адміністративні процедури здійснення перевірки банків, застосування заходів адміністративного примусу та адміністративної відповідальності, адміністративні процедури оскарження рішень регулятора.

Ключові слова: адміністративна процедура, банківська діяльність, банківська система, легалізація, ліцензування, нагляд.

В статті виявлено, що основними напрямками адміністративно-правового регулювання банківської системи являється государственная регистрация банков, лицензирование банковской деятельности; банковский надзор, обеспечение банковской тайны, регулирования валютных операций, предотвращения легализации денег, приобретенных преступным путем, административные процедуры осуществления проверки банков, применения мер административного принуждения и административной ответственности, административные процедуры обжалования решений регулятора.

Ключевые слова: административная процедура, банковская деятельность, банковская система, лицензирование, надзор.

In the article revealed directions of administrative regulation of the banking system. It is the state registration of banks, banking license, banking supervision, banking secrecy provision, regulation of foreign exchange transactions, preventing the legalization of money obtained illegally, administrative procedures of verification banks, application of administrative coercion and administrative responsibility, administrative appeal procedure regulator.

Keywords: administrative procedure, banking system, legalization, licensing, supervision.

Постановка проблеми. Формування України, як демократичної, правової держави з ринковою економікою вимагає покращення правового регулювання з боку держави банківської системи.

Необхідність адміністративно-правового регулювання діяльності банківської системи зумовлюється тим, що банки виконують суспільно корисні та необхідні функції для комфортного існування фізичних і юридичних осіб. Більш того без перебільшення можна